

FOIA ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, APARE IN FIECARE LUNA DE DOUĂ ORI

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria . . . . . 12 corone
Pentru România şi străinătate . . . . . 17 franci

PROPRIETAR ŞI REDACTOR:

IOAN BACIU
preot.

Preţul inserţiunilor:

Pentru publicaţiunile de 3 or. ce conţin cam 150 cuvinte 6 cor.; 200 cuvinte 8 cor. şi mai sus 10 corone

Madame Tallien.

Tip de femeia din marea revoluţiune, de Dr. Alb. Wittstok.

Pre timpul domniei teroriste a regelui Robespierre, cum îl numeşte Pitt, când lumea vedu spectacole ca şi cari mai grozave nu putura fi nici sub imperatul Nero, o femeia trimise pumnalul ei unui bărbat, pre care îl iubea. Acest pumnal omori tirania roşia. Femeia se cheama Teresia Cabarrus, iar bărbatul Tallien.

Tallien este una dintre celea puţin cunoscute personalităţi a revoluţiei, este însă o figură măreaţă. Nu trebuie uitat, că el, fara trecut, fara legături, fără prietini, singur prin curajul şi puterea oratoriei sale a ajuns se presideze Conventul, la etatea de 25 ani.

„Sângele lui Danton te va înaduşi!” (ise Tallien, cătra Robespierre, la 9 Thermidor. Şi în ziua următoare cădu capu lui Robespierre. Revoluţia dărîmase Bastila, înălţase înse gilotina în locul ei. La 11 Thermidor odiehnii gilotina. Franţa cea republicana respiră din nou strigând în lumea largă cuvîntul: Libertate! Inse cine scie, ce var fi adus ziua de 10 Thermidor, dacă Tallien într’armat cu lacrimile Teresiei sale, nu ar fi rupt vîlul; Madame Tallien a fost aceea, care a stavilit revoluţia în orgia ei. De acea i-au dat numele de „Notre Dame de Thermidor.”

Teresia Cabarrus era o spaniola; ea crescuse în Madrid, în casa avutului conte de Cabarrus. Tatal ei, un bărbat serios şi

plin de spirit, a dat copiilor seî o creştere severa fiind de părere că numai astfel e posibilă o adevărată formare de caracter. Teresia vorbea fluent trei limbi: cea spaniola, franceză şi italiană, şi pricepea în cătva şi cea latină. Frumseţa ei trupească se arăta încă forte de timpuriu. Contele de Cabarrus o aduse dimpreună cu fraţii ei la Paris, spre ai da o creştere desăvîşita. Tinera copilă îşi lua cu multă parere de rău rămas bun dela Madrid şi dela castelul Caravachel, astăzi proprietatea contesei de Montijo. Teresia sosi la Paris în totă strălucirea linelei sale spaniole, ea mi inse frumseţa-i trupiască cu cea a spiritului ei. Copii remaseră dimpreună cu creşcătorul lor, un abate, la donna de Roisgelouz, până în anul următor, când contele veni la Paris şi îşi cumpără o casă proprie.

Michael Kogălnicean.

În convenirile de ernă, avea întrare în casa domnei de Boisgelouz, marchisul de Fontenay, un Don Ioan bătrân, şi mai înainte fost senator al oraşului Bordeaux. Când dădu cu ochii de tinera copilă el se simţi atras de dînsa întrun chip pătimaş şi-i descoperi iubirea sa. Teresia cea de şasesprezece ani îi oferi mână şi căsătoria se încheiă. În castelul de Fontenay se aranjară sîrbări, despre cari vorbea întreg Parisul.

Marchisa de Fontenay primea în saloanele ei cea mai aleasă societate, lumea dela curte şi persoanele celea mai pline de spirit:

membrii familiei Montmorency, La Rochefaucauld, Lafayette, Lameth, Chamfort și alții. Norii inse întunecau deja orisonul și astrologii politici profetisau furtuna. Era lipsă de opintiri mari spre a sufoca în dicționarul poporului cuvinte ca: fomete, sclavagiu, superstițiune. Omenii visau de libertatea conștiinței și de libertatea politică, nutrind credința deșartă de a le da poporului pre amândouă și pe deasupra încă și pâine. Marchisa de Fontenay, cu spiritul ei vioiu se lăsă întrun chip deosibit legănată de aceste visuri. caracterul ei cavaleresc era încântat de gândul unei reînnoiri a lumii îmbătrânite. Ea presimțea orecum că într-o zi numele ei va străluci. În saloanele ei nu aveau loc numai jocuri, dansuri și cântări, ci se vorbea despre popor, cu adevărată frățietate.

Cine va fi cândva în stare se enemure toate cauzele revoluțiunii franceze? Putea să i s'ar fi putut designa o altă dezvoltare, mai puțin sângerosă. Nedreptate i se face înse lui Ludovic al XVI-lea când îl presintă ca pre un rege, care neputând încunajura primejdia, nu a fost nici apt spre a o prevedea: ori și care alt monarch, ar' fi fost sigur de ea, până la un anumit grad. Forța revoluției zăcea tocmai în fapte însăși și în idei. Regele era slab fiindcă societatea în fruntea careia se afla, era plină de slăbiciuni.

Totul fu distrus, totul trebuia reedificat din nou. Inceputul s'a făcut punându-se drept temelie, declararea drepturilor naturale. Se decretează libera profesare de credință, și libertatea presei triumfează. Constituția marginesc drepturile prerogativei regesci. Opera minții și a filosofiei continuă. Statul se desface de biserică. Adunarea legislativă redă protestanților bunurile antecesorilor lor, emigrații pre timpul desființării edictului de Nantes. Fie care cult e recunoscut prin lege. Statul vrea să pună clerul sub constituția burgheză, se nase înse noue turburări.

Pre timpul acesta dădu marchisul de Fontenay deputaților o soarea, în castelul său. Mirabeau veni cu Chamfort: furtuna și fulgerul, cuvântul și peana, oratoria și spiritul, un contrast inseparabil. Intre cei prezenți mai era Bergniand, Barnave, Robespierre, și Camil Desmoulins.

Și fiindcă Iean Inqves Rousseau era tocmai forte la modă, această sărbătoare din castelul de Fontenay avu loc în natura liberă. În parc cânta o orchestră și copile tinere îmbracate în alb, așteptau pre oșpeții din Paris, la intrare, cu buchete de flori: Nu a lipsit nici chiar Florian, cel care cunoscuse încă jocurile pastorești din Trianon.

Oșpeții luară dineul în parc sub bătrânii castaui, stând cu picioarele prin iarba ca în Arcadia, și înundați de parfumul florilor. Marchisa însăși mai târziu ca „prințiasă de Chimay” descrie această sărbătoare în epistolele sale. Dineul fu deodată întrerupt de o volbură puternică, care ridică sus în aer masa și peruca lui Robespierre.

Deși își invitase marchisa frumoasele prietene la masă, totuși ea fu zeita sărbătorii. Sa beut pentru frumseța ei și s'au improvisat versuri despre ochii ei spanioli și despre spiritul ei francez.

Curând după aceea străbătu prin întreaga Franță, strigătul: Mirabiau e mort! Cu toate partidele avea legătura acest orator vestit, care resarise din creierii revoluției, asemenea zeiței înțeleptiunii din capul lui Iupiter.

Și acum apăru Tallien pe scenă.

Tallien, care a fost prietinel și dușmanul lui Napoleon, s'a născut ca și Bonaparte în anul 1769, și muri aproape pe același timp cu el. Tallien trăi așadar numai cinci-zece de ani, dar câte veacuri în acest jumătate de veac! El cunoscuse pe Ludovic al XVI-lea, revoluția, terorismul, directoriul, consulatul, imperiul, pe Ludovic XVIII-lea, cea o sută de zile, și resaurățimea.

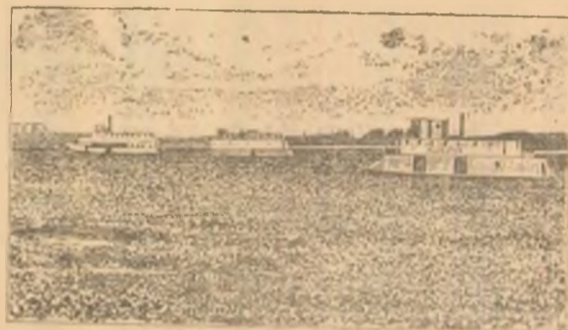
Tallien se trăgea din părinți seraci: tutorul seu, marchisul de Bercy, îl trimise întrun colegiu: Tallien inse, care era deja revoluționar, fugi de aici, în etate abia de cinci-spre-zece ani. Apoi intra ca scriitor în biroul unui procurator, și pre lângă aceea continuă se învețe limba latină și greacă. Dar' schimbăciosul băiat nu stătu mult nici aici, el voia să-și valoroze cunoștințele sale, și

se mai învețe ceva nou, și astfel se hotări se să facă culegător-tipograf. Tipografia este de fapt una dintre celea mai bune școli a omenimii: Acolo merge, și de acolo easă totă inteligența. Gutenberg a zis: Să fie lumină! și s'a făcut lumină.

Cu totă dragostea sa de cărți inse, Tallien nu a stat nici aici așa mult; el se întorse earăș la birou. Ca scriitor făcu tinărul om cunoscinte forte profitabile, cum a fost aceea a vestitului avocat Danton. Mai târziu ajunse a fi secretariului Lameth și a deputatului Broustaret, după aceea corector la *moniteur*. El era acum un bărbat tinăr de 20 ani, mare, frumos crescut, care esercia o iresistibilă atracțiune, pre lângă aceea de un caracter energic, cu aspirațiuni inalte, și care nu se descurăgia prin nimic.

Tallien își vedu pentru prima oră, pe fiitorea lui soția, pre o mântuise pentru el și pentru ea, într'o societate, la pictoreasa, madame le Brun. Donna de Fontenay se lasă se o zugrăvească, domnele inse nu aflară chipul destul de frumos. Madame le Brun se întorse atunci spre grupa de bărbați, din întâmplare spre Tallien, cerând părerea acestora. „Așteptați un moment,” zise Tallien luând potretul și comparând fiecare trăsătură cu originalul. Când se uită el acum în ochii tinerei femei, marchiza recunoscuse pentru prima dată, că bărbatul ei este deja bătrân. Pre lângă aceea Tallien își dădu o părere așa de amănunțită corecta asupra potretului, încât toți trebuiră să-i admire cunoscințele în arta picturii. Tinărul bărbat se închină ușor, și se întorse la grupa de domni.

Nu i se pare omului că cetesce o pagină dintrun roman, când aude despre prima întâlnire a Teresiei Cabarrus cu Tallien? Dar un roman este întreagă viața acestei femei.

Oprirea navigațiunii pe canalul Spandau de cotropitorea *Elodea canadensis*.

Tallien revădu pe marchiza de Fontenay, pre când era secretar la Lameth. Contesa Lameth și donna de Fontenay ședeau pre balcon. Tallien veni, căutând pre domnul său, și avea epistole în mână. „Alesandru nu e aici, dar adă numai incoace, cea ce ai adus,” zise contesa. Apoi îl ruga pe Tallien, să le taie un buchetaș micuț de rose albe de pre un rosar ce se afla ca la doi pași sub balcon. Tallien alergă și aduse contesei cea ce dorise. „Nu ai înțales, ca nu sunt pentru mine?” întreba ea. El oferi acum rosele domnei de Fontenay. Întâmplarea aduse ca o roză cađu jos. Tallien o ridică repede, și lucru firese că nu o mai inapoia. Apoi se închină și se întorse, grăbit în cabinetul său.

Din tipograf se făcu cu încetul un scriitor. Tallien luă peana de jurnalist în mână, după cum iai o sabie. El întemeia „*Journal des Sans-culottes*” din care se naseu „*Ami des citoyens*,” care se schimbă mai târziu în „*Journal fraternel*.” Tallien își câștigă în curând renume, în arta scrierii și vorbirii el nu avuse magistrii mai micș, ca pre Marat și Danton.

La 21 Iunie 1791 se trezi Parisul fără de rege. Aceasta veste provoacă cea mai mare indignare în popor. „Ce?” diceau omenii. „au plecat s'au dus pe ascuns? Ei vreau sigur, se se alieze cu dușmanii noștri și să se întoreă în fruntea armatelor inimice.” Aceasta plecare, în timpul nopții a fost întru adevăr o

mare greșală. Curund după aceea s'au auzi: regele e arestat! De acum începând disparura considerațiile de raug, de nefericire, de virtuți personali, ba chiar și pietatea detorită femeii. Ludovic al XVI lea, fugise, el resignase la corona sa, spre aș mântui viața.

Monarchia nu mai era decât un nume, nobleța nimic alta decât o suvenir, și adunarea constituantă o umbră. În Franția domnea singur numai și numai opiniunea publică, aceasta regină a lumii.

Astfel sosi ziua de 10 August. Poporul pătrunse în Tuilerii, garda șviteriană fu măcelărită, regele fugi, căutând scăpare, în adunarea legislativă. Acum sunase ora cea mare: Regele își sa-

crifică tronul, adunarea legislativă își dă dimisia iar poporul sângele. La granițele Franciei însă stă inimicul. Intre acestea Tallien fu ales la comuna din Paris. În numele aceleia ceru el demolarea porților Saint-Denis și St. Martin, a arcurilor de triumf și a tuturor celorlalte simboluri ale despotismului. „În locul statuei lui Ludovic al XVI-lea, trebuie pusă aceea a libertății, dise Tallien. La 10 August apare din nou. La 31 August vorbi înaintea Adunării legislative, în numele comunei Paris. Monitorul îl arată ca pre oratorul deputațiunii. Cei ce l'au vedut în acea zi, au vedut în el un tribun al poporului.

(Va urma.)

Enea Pop Bota.

La mórtea lui Michail Kogălnicean.

*Din țara ta când ai plecat
Al României tată drag:
Suspiu la ceriuri s'a înălțat
Ș'un neam întreg a implorat
Drum bun părintelui pribeag!*

*Azi Tu ești mort... pe urma ta
Plâng munți și văi și neamuri plâng,
Ah! cum vom sci noi îngropa
Kogălnicene 'n grôpa ta
Maririle ce azi se stâng!!*

*.... Teranu 'n câmp cu plugul lui
Aude vestea, stă pe loc,
El face semn copilului
De lângă boi: „Vină săți spuia!”
— Și ochii lui înotă 'n foc: —*

*„Vedi tu pământul ce brăzdăm,
„Copilul meu, — odată-a fost
„Menit ca vecinic se'l lucrăm
„Și lucrat gata se'l prestăm
„Streinului de adăpost. —*

*„Și dacă astăzi ne mândrim
„C'avem un nume pe pământ
„Ogor c'avem se plugărim
„Pământ avem dacă murim
„Nu ți cumperi locul de mormânt;*

*„E cinstea lui copilul meu,
„Alui Michail Kogălnicean
„Pre care astăzi Dumnezeu
„Ni l'a luat... În locul seu
„Cine- o fi tată la țeran!?!*

*„Cine - o iubi pre cel sărac
„Așa cum densul l'a iubit?
„Ah gândul nu pot se 'mi împac,
„Că el e mort... Ce se me fac
„Copilul meu?!.. el a murit!*

*Și laerămi curg păreu pe plug
Și plâng bătrâni și plâng copii,
Căci omul, ce-a sfarmat un jug...*

Ad zace 'ntins întrefăclii

*Pe unde sorele 'ncăldește
Numai un suflet de român,
Profundul doliu să lățește,
Tot ochiu-'n lacrămă lucesce
Și totă florea dă suspin.*

*Căci Tu esti mort!.. și 'n urma Ta
Dureri în lacrimi caldi se sting
Ah, cum te-om sci noi îngropa
Kogălnicene... Grôpa Ta
Altar va fi eelor ce plâng!*

*Planava duchul teu iubit
Preste popor Părinte bun,
Căci glas de omeni s'a pornit
Din spre apus la răsărit
Și spus-au lumii hotărît...:
Că cei ca Tine-'n veci n'apun!!! —*

G. Simu.

Amintiri triste.

Memoriei dōnnei C. N.

Eram abia trecut în gimnasiul superior, când în comuna mea natală P. a venit părintele N.

În ambiguitatea mea de student, scîind altmintrelea, că așa pretinde bunăcuviința, primul lucru la ce am fost reflectat, la auzul vestei îmbucurătoare a fost să mă felicitez pe noul meu părinte sufletesc. Și mă simțeam atât de fericit când eugetam că în vacanța voiu avea la cine merge, cu cine se-mi petrec fiind singur la școlă în satul meu, ba singur din jurul întreg.

Deja înainte îmi făceam fel și fel de planuri: ce voiu face la prima vizită, cum mă voiu purta, cum voiu fi primit în noua familie; pe toți mi-i închipuiam de nisce omenii de tot afabili, nobili și buni; îmi închipuiam ce bine voiu fi tratat ca oșpe nou, ce bine le va părea spunendule câte o noutate din locurile de care dinșit de mult s'au despărțit; aceste și alte asemenea îmi închipuiam înainte de a cunoșce respectabila familie a părintelui N.; aceste îmi erau — quasi — programul activității mele de peste vară. Mai resta numai ca să treacă cât mai îngraba cele 2 luni, ce le mai aveam, ca să-mi pot realiza mărețele mele planuri, ce eu dor și nerăbdare așteptam.

Tōte-mi erau întocmite, tōte realizabile și pare că înainte simțeam fericire, vedendu-mi reușita planurilor; numai una era, ce mă nelinșcea, n mai un lucru îmi da de gîndit: cum mă voiu purta față de fetița părintelui N., eu, care încă n'am eșit din casa părințească, eu a cărei inimă era neatinsă de influința așa dîsei civilizașionii moderne?! aceste mă nelinșceau cu atât mai mult, cu cât eu în simplitatea și nevinovașia mea mi-o închipuiam ca cine șei ce „Elena lui Paris” din mitologia greacă, sau o altă ființă față de mine aproape suprapămentesească; nu seiam eu și ea tot atât de inocentă, tot atât de nevinovată ca și mine.

Una însă mă mîngăia: ambișione de student în gimnasiul superior; cu asta — credeam în mine — voiu învinge, sum student în totă puterea cuvintului și apoi ce mai voiesce.

Momentul dorit sosi.

Era 30 Iunie... ultima dîi a anului școlastic — dîiua judecătîi finale.

Pe când alții așteptau cu nerăbdare rezultatul clasificărilor, eu nepunînd nici un pond pe aceea — căci dōr nu înzădar mi-a dîs d-l profesor D. că: „nu calculîi fac pe om învățat — așteptam eu dor să treacă odată și asta și să plec cât mai iute acasă, unde mă chema un dor ascuns, un dor tainic.

Etă-mă în fine pe tren... Câteva ore de călătorie și voiu fi la locul dorit.

Deja pe drum îmi închipuiam și par'că aușiam, cum scumpa mea mamă primindu-mă cu dragostea-i lădatinată, va începe să-mi povestească despre noua familie, despre noii vecini, căci ședeam aproape de părintele N.; pare că o aușiam cum le descrie bună-tatea și nobleșia ce-i caracterizeșia; mi se pare că acum îmi sună în urechi cuvintele ei dulci, prin cari îmi dă sfat, cum se mă port la casa și în familia noului părinte sufletesc și mai mare îmi era bucuria, când mă gîndiam cum mi-a spune, cât au întreat de mine: cum mă port, când voiu veni acasă și altele.

O scumpă mamă! ce nobilă ești tu! cât de fericită ești tu chiar și între cele mai mari suferinșe, când știi pe fiî tei fericitî! Aici îmi vine în minte „Istoria unei mame” a lui Andersen, în care se istoriseșce cum o mamă nu s'a linșcit, până nu și-a aflat copilul răpit de morșe, trecînd prin cele mai mari suferinșe, sacrificăndu-și tot ce numai a avut, chiar și lumina ochilor, numai ca să-l afle și în urmă allăndu-l și întreată fiind de modul cum a ajuns acolo, a respuns: „Sum mamă,” aici însă — deși îi sta în voie să alegă — pentru fericirea fiului său, o sacrificat'o așa.

O dulce cuvint de mamă! cine te pote preșui? cine ar putea spune cât conșii și esprim în cuvint sfînt? Nime, căci organul vorbirei e cu mult mai slab decăt ca să se potă face așa ceva: numai aceea inimă dacă ar putea vorbi — ar putea spune dōra, care a fost aprinsă de focul teu sacru — de dragostea ta, or apoi cruda sorte o-a despoiat de acesta; numai aceea ar fi în stare să te preșuască.

În fine etă-mă ajuns la locul dorit, etă-mă în mijlocul iubișilor mei!...

În mijlocul fericirii mele gîndul îmi sbura la a treia casa; un dor ascuns mă atrăgea, îmi șoptea șopte neînțeleșe.

Era Joi... în dîiua aceea nu puteam merge, obosit fiind de călătorie; Vineri? îmi spuse cineva că nu-i iertat a face vizite și apoi eu mă țineam strict de spusesele celor mai mari. Remănea deci Sămbătă cu termin pentru vizita mea, când pregătindu-mă ce să fac, cum să mă port, ce să vorbese etc. îmi iau inima în dîinșii mă duc.

Căt de mare mi-a fost bucuria când deja la primul moment ved că planul meu reușese pre neașteptate, întocmai precum îmi închipuiam eu; și într'adever! cum se și putea altmintrelea? Familia venerabilului părinte N. la prima vedere mi-a impus prin gingășia, nobleșia și afabilitatea sa; între împrejurări modeste cum

de regulă sunt preoșii noștri — dar cultă, nobilă și vrednică de cel mai profund respect

Primele momente petrecute în acesta familie îmi vor rămănea pururea neșterse în analele vieșii mele; atăta nobleșia, atăta bună-tate în vorbele lor, atăta gingășie în modul lor de gustare.

În curend mi-a dispărut și nelinșcea ce mi-o căușia fetișia abia de 12-13 ani a părintelui N.; vorbele dulci, purtare-i afabilă și manierele-i fine mi-au dat să înșeleg, că nu e precum mi-o închipuiam eu; în scurt am devenit prietinșii.

Din momentul acela m'am făcut oșpe de casă — ba pot dîce — membru nedespărșit a familiei părintelui N.

Visul meu era întrupat în realitate, dorinșele mele împlinite, eram atât de fericit atunci.

Când mama vedea că lipșese de acasă, șeia că-s la părintele și era liniștită.

(Va urma).

Cinel.

Esclentă poleitură pentru hamuri.

Un om de specialitate publică în „*Deutsche Sattlerzeitung*” o poleitură forte esclentă pentru hamuri, șele de calarit etc. Poleitura [wichse] se pregătește în modul următor:

Mai întâi facem o leșie după cum urmează:

În o oală de lut topim 250 gr. Potasiu în 1 litru apă curată și o punem la foc să fiarbă.

În același timp luăm 60 gr. *var nestins*. Îl stingem până capătă o consistență cam groasă, [breig] și apoi o turnăm în soluția de potasiu; o punem ear la foc și mestecând mereu o mai lăsam să fiarbă 10 minute; apoi o luăm dela foc și o punem să steie, până varul se așază pe fund. După ce sa așezat bine turnăm fluiditatea ce a rămas de-asaupra, cu băgare de seama și o filtrăm prin *hârtie de filtrat* pusă în un tolețiu în o sticlă, unde leșia astfel pregătită

o putem păstra timp îndelungat numai trebuie totdeauna bine astupată.

O oală de 2¹/₂ litre o umplem acum jumătate cu leșie de aceasta, o punem la foc și când începe a ferbe punem 5—600 gr. ceara curată de stup, mestecând mereu. Dacă e lipsă mai adăugem din leșie până când ceara s'a topit totă. Dar totdeauna e mai bine a pune leșie mai puțină, decât prea multă. Un semn bun că am nimerit bine poleitura, Dacă are gust *sărat* atunci pasta nu e bună și trebuie să mai aducem *ceara* până când gustul sărat dispăre cu totul atunci poleitura e bună și o putem turna în șcătula de lemn sau plev, după ce au mai lăsat-o puțin la foc să se mai îngroșe.

Aceasta poleitura conserva pielea în modul cel mai esclent, îi dă lustru frumos și nu se ea pe haine dacă hamurile sau preste tot pielea lustruită cu ea e espusă la ploaie.

DE ALE POPORULUI.

„Vremea.”

— Suvă —

Bătrâni nu încep eu clisa mai înainte de ce iar veni vremea și vremea începutului clisei nu sosea până în săptămâna albă, mai cu samă celor cu clisa scurta și îngustă.

Tăiese și el pe Crăciun un porcui și-și spânzurase clisuța în pod, uitându-se la ea că la sore și făcea cum putea de rîndul unsorei, ca se n'o începă până-i va veni vremea, că veđi, cu atăta ținea mai îndelugat. Era adecă om cu minte și cruțator. Muiera lui, pe lângă că era locomosă și nu prea cruțatore, mai era și îmburdată cu legănul și pôte și mană-sa ia tors pe molele capului; decî intruna sta de bărbat se începă odată clisa, că nu are cu ce găti mîncările cum se cade, ci iată numai le arată unsorea dar nu le unge. Inse nu și nu, până ce-i vine vremea. Fîind că D-đeu așa a lăsat muiera: ca se fie plecată bărbatului — de voc de nevoe și ea trebuie se asculte de bărbatu-său și se aștepte sosirea vremii, pe care ea n'o cunoscea, nici scia sosirea ei, că diua orî noptea are se sosescă.

Unui țigan de undeva, nu sciu de unde, dar sciu că n'o fi venit prea de departe, îi venise la cunoscință tot-tot, cum adecă sta treba la asta casă și între cei doi nepotriviți și pândind ocașunea și aflând că bărbatul e dus de acasă de erî și n'o se vină până mâne: se curăți bine, se îmbracă tot în alb și cu

diferite pistricătură, avënd straița la umer intra și dând binețe adause:

— Bărbatu teu sciu că s'a dus erî și nu vine până mâni; dar și fără el pot face treba, bine că ești tu aci, că sciu că mă asepti cu dor, nu-i așa?

— Da cine ești d-ta? întrebă muiera.

— Dar nu mă cunoscî?

— Țeu. nu!

— Eu sunt „vremea” pe care tu mă asepti de mult și cu dor, fireai sănătösă se-ți pot veni cât la mai mulți anî! Am venit drăguță se încep clisa ceea.

— O, țină-te D-đeu cu pace! da de ce n'ai venit mai de mult? că Țeu...

— E. fătul-meu! La multe clise am eu se merg încă de acuma; apoi se veđi la câte am fost până acuma și veđi, până vine rîndul nu poți, scii bine.

— Da, da. Na aciî cuțitul...

— Gata am venit eu. Podul casei sciu că-i deschis.

— Deschis, dute și începe clisa.

Țiganul se luă pe seară în sus, împărți clisa frătește, o icui în straița și hai! Pe când țiganul scoborea, muiera, stăpăna că-

sei, cu cuțitul în mână urca lăsându-i gura apă de dor de clisă. Ajungând ea la clisă; și vedând ce începătură mare facuse „vremea” în ea esclamă: Ei, vreme, vremea, de ce te-a adus patele la ușa mea. Ți părea reu după clisă: dar se mângăie în credința, că bărbatul său ia fi spus „vremii” cum se începă clisa și poate vor fi prietini buni; deci stărtică și ea o halcă și o fripse, apoi dai gură soră Barbură!

Când ia sosit bărbatul acasă, ea Ți spuse cu bucurie, că a

venit „vremea” și a început clisa; dar adause cam oftând, că a făcut prea mare începătură. După ce se convinsese bărbatul despre totă treaba, esclamă:

Nu da post
Celui prost,
Că postesce
Cât trăiesce!

G. Bodnariu.

Cimilituri.

— de Teodor A. Bogdan, învățător în Bistrița.

Hinta 'n sus, hinta în jos
Că din necaz des te-am scos.

(Cumpăna.)

Am o vacă frumoșea
Când la apă merg cu ea,
O prind de codă
Că-i cam nărodă.

(Cofu.)

Am un băețas
Cu doi creițeras
Dacă oiul dicta
Tote le-oiu vedea.

(Lumina.)

Ce de tin' se freacă
Și-nu' Ți prind Ți nici odată.?

(Ventu.)

Am pui o grămadă
C'o cloșcă în livadă
Sara se arată.

(Luna și stelele.)

Am o vacă cam tărcată,
Dimineața-o duc sătulă
Sara 'ntorecând e ruptură.

(Straița.)

Sum o scândură văpsită
Și toți în mine se uită.

(Cartea.)

Intr'on vas
Plin cu vinars
Stă și vinul bētrinoe
Nu se mestecă de loc.

(Oul.)

Me dusei în poeniță
Găsi Ți cuib de prepeliță,
Luăi nouă dintre ouă
Mai lăsăi încă vre-o două
Prepelița se mai ouă.

(Crumpenelc.)

Ce-i lung și împenat
Cu unghii de sgăriat
La Sângeorz prea căutat.

(Rugul.)

Patru merg
Când vreau alerg.
Patru portă lâna 'n stână
Patru stau
Lapte ne dau.

[Ōia.]

Am o găscă grasă
De-o răstorni se varsă.

[Glaja.]

Am o curte încălđită
În ea stau tot vaci părlite.

(Pânea în cuptor.)

Indulgeala bărbatului,

O nevastă ce-ș Ți lăsară
Bărbatul bun și plecară
Cu ibovnicu'n alt sat,
Țr se întorse la barbat
Și 'n genunchi mai l'a rugat:
— „Iartă-mē, țise, bărbate,
Averei de bine parte! . . .
Dacă vrei bucăți mē taie
Că-s vrednică de-o bătae;
Dar se aud din gura ta
Că mē ierți! Țr de cumva

Numai ceva ți-oiu greși
Mē poți chiar și omori,
Se nu-mi faci bărbate alta!

El și-a ascultat nevasta
Și-i țise: — „Eu te-am iertat
Ca te-ai dus și m'ai lăsat,
Înse nici la mōrtea mea
Se te iert nu voiu putea
Pentru că te-ai întors iară!”
Și-o dădu pe ușă afară.

I. Enea Encescu,

Cronica.

† **Prepositul Stefan Moldovan.** În momentul punerii sub presă a foiei noastre primim un anunț funebrel din Lugoj prin care ni-se împărtășește trista veste că: veteranul și binemeritul preposit Stefan Moldovan a răposat.

Nuntă românească în Gratz. Ni-se scrie din Gratz, că la cununia dsoarei Eugenia Mathey cu dl A. de Șostaric, întâmplată acolo la 27 luna trecută, a luat parte întreaga tinerime română universitară aflătoare în Gratz, și multă lume străină. Cununia s'a săvârșit în biserica evanghelică, dar' prin preotul român militar, dl Pavel Boldea, care a venit anume spre acest scop dela Viena la Gratz, pentru-că dorința nestrămutată a miresei a mamei ei, d-na Alexandrina Mathey, era, se fie românească nunta. Părintele Boldea a adresat, după terminarea actului cununiei o frumoasă cuventare românească miresei, pe care a continuat-o apoi în limba germană la adresa mirelui. Vorbirea dlui Boldea a făcut bună impresiune asupra publicului asistent, ales asupra străinilor, cari nu ne prea cunosc decât din „grațiositățile“ răspândite în lume asupra noastră din partea gazetarilor maghiari. [Tribuna.]

Desvoltarea puternică a Rusiei. O foie rusescă dă amănunte despre felul în care se dezvoltă Rusia în totă puterea ei. Iată câteva din aceste date:

Ați în Rusia sunt deja atâtea societăți industriale, că numai capitalele lor trec peste 2 miliarde de ruble (2000 de milioane ruble, sau 20 de mii de milioane florenți!). În anul trecut s'au înființat din nou 57 societăți pe acțiuni, cu capitaluri străine. Iată 237 milioane ruble.

Producția fabricilor rusești se urcă deja la 4 și 1/2 miliarde ruble pe an, adevărat în preț de atâta producție lucruri de fabrică.

Scoalele comerciale erau, până acum trei ani, abia 10 în Rusia. Er în cei din urmă 3 ani ele s'au înmulțit dela 10 la 115.

Tote sunt semne că în Rusia se lucrează din greu, ca atât comerțul cât și industria se fie ridicate în mersul cel mai repede. Căci temeiul ia totă înălțarea unei națiuni, este întărirea bunei stări materiale, în care puternică parte are negoțul și industria.

Alcoolismul în Rusia. Nicăiri efectele beției nu sunt mai grozave ca în marele imperiu de Nord. Acolo beția a ajuns adevărată cangrenă socială. Alcoolismul este produs în Rusia nu atât din cauza cantității de alcool, ce se absorbe, cât din cauza prostei calități a beuturilor.

Spiritul acolo nu este decât de 90° pe când la noi este de 96° și lipsit din impurități, nu cum este cel rusesc.

În Rusia mor în fie care an peste 5000 înși din cauza beției. După calculul profesorului de psihiatrie Merjeevsky, în Rusia numărul sdruncinațiilor sufletești, din cauza beției, atinge colosala cifră de 42 la sută din numărul total al nebunilor. Din 300 copii isbiți de epilepsie, 145 au fost născuți din părinți alcoolici. De aceea se fac în Rusia toate eforturile posibile pentru combaterea marelui reu.

Comitetul central al asociațiunii pentru lit. și cult. poporului român ne trimite spre publicare următorul

Concurs:

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român conform concludului Nr. 236 din 25 Octobrie a. c. cu începutul anului școlar 1900—1901 este de conferit.

Un stipendiu de 120 coroane pe an din fundațiunea „I. Roman,” destinat pentru studenți de gimnasiu ori școale reale.

Cererile pentru acest stipendiu să se înainteze comitetului al Asociațiunii în Sibiu (Strada Morii nr 8) până la 20 Novembre a. c. provădute cu următoarele documente:

a) atestat de botez;

b) testimoniu școlar pe anul 1900—1901;

c) atestat de paupertate.

Cererile intrate după termin nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român,” ținută în Sibiu la 25 Octobrie 1900:

Dr. I. Luceanu,
vice-președinte.

Dr. Beu,
secr. II.

Gâcitură de șach.

de: Theod. A. Bogdan învătător.

		se	trăesc:											
			până	mortei										
		tren	se	grăbe-	Singur	Du								
		gesc!	ceasul	mă	singur									
			s'apuc.	fost										
			zăresc	scrisul	o	înapoi								
		vede	ajunge	Drumul	N'o	Mia	duc;							
		nimeni	mine	rută	plângă	Să	Mi-ar	privire	pe	plîn-	..*Nu			
După	să	me	e	pleacă	„Adio“	plân-	me	încă	să-mi	și	ea			
Să	nu	fluc-rând	Să	lung	că	Trenul	scriș.	gând.	când	ge	uita			

Bibliografie.

Cel mai potrivit cadou pentru tinerimea de ambe sexele este broșura „Cum se fotografăm” de dl I. N. Pop ce a apărut în editura „Revistei Ilustrate” și se vinde la librăria Ciureu în Brașov și la redacțiunea acestei foi cu prețul de numai 1 coronă.

În introducerea autorul dice: „Ați când lumea este năpădită de tot felul de arte, sporturi: când progresăm la fie care. paș și pre fie care și vedem lucrări nouă, invențiuni mai ingenioase, nu va fi chiar reu, dacă ne vom născu și noi a ține paș cu lumea din afară, arătând lumii ceea-ce putem și ceea-ce scim și pre aceste terene, ca să se convingă că nu numai literatura lirică, dramatică, științifică a ajuns la noi în floare, ci noi nu suntem streimi nici de ceea-ce — după exprimarea falsă francesă — e modern.

Sunt mulți, o sciu din propria eșepierintă, cari bucurăși s'ar fi ocupat cu arta de a „fotografa” („posa”) dacă nu i-ar fi în fricat aceea idee falsă, că a fotografa este posibil numai aceluia, care este desemnător escelent. Trebuie se mărturisese că această părere este aprăpe generală, dar ea este cu totul greșită, pentru că cineva se potă deveni un amator al artei frumoasă fotografia, nu are lipsă de cunoștință de desemn, ci îi trebuie prima linie voință, apoi puțin gust estetic și un aparat fotografic: Celelalte se fac de sine „cum dice povestea.”

O Recomandăm ca cel mai potrivit cadou de crăciun și anul nou, pentru tinerimea de ambe sexele.

Restanțierii sunt recercați din nou, ca se ne trimite fără amănare costul abonamentului căci ia din contră vom fi necesități de a-le sista trimiteria foii.

PRIMA TIPOGRAFIA ROMĂNEASCĂ
IN
NORD-OSTUL TRANSILVANIEI.

Comandele se execută prompt și cu acurateală.

Prin acesta fac cunoscut onoratului public, cumcă am înființat în Șoimuș (comitatul Bistrița-Năseud) un stabiliment tipografic provădit cu cele mai bune mijloce tehnice, aranjat după stilul cel mai nou, cu literile cele mai moderne, unde se primesc spre executare :

Tipărituri de bancă,
BILETE DE VISITĂ

Cărți și broșuri,

Foi periodice,

Bilete de logodnă,

Invitări la nuntă,

ANUNȚURI,

*****

Registre
BILANȚURI,

Compturi,
PREȚURI-CURENTE

Cuverte,

Bilete de înmormântare,
CIRCULARE.

Cu cele mai moderate prețuri.

Tipografia BACIU, Șoimuș.

Prețurile sunt foarte moderate.

Tipografia BACIU în Șoimuș
(Sajó-Solymos u. p. Nagy-Sajó).

La administrațiunea foiei
„Revista Ilustrată“
în Șoimuș, u. p. Nagy-Sajó
se află de vândare :

Cum se fotografăm? — — — — —	cor. 1.—	Portretul metropolitului Șuluțiu pe carton de luc — — — — —	cor. — .40
Oglinda inimei poesii de G. Bugnariu —	„ — .50	Portretul lui George Barițiu pe carton de luc — — — — —	„ — .20
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția de salon — — — — —	„ 10.—	Castelul Peleş tablou pe hârtie de luc —	„ — .30
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția porală — — — — —	„ 5.—	Novele și schițe de I. P. Reteganul —	„ — .70
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 semestrul I, elegant compactată — — — — —	„ 3.—		

Toți acei, cari comandă **tóte opurile de mai sus de-odată**, capeta un scădemânt dela prețul indicat.

Administrațiunea.